ଶିବ ଦାସ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ବନାମ

ଶ୍ରୀମତୀ ଦେବକୀ (ମୃତ) ତାଙ୍କ ଆଇନଗତ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଓ ଅନ୍ୟମାନେ

ମାର୍ଚ୍ଚ 7,1995

[କେ. ରାମସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ବି.ଏଲ. ହଂସାରିୟା, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ହିନ୍ଦୁ ଆଇନ - ଉତ୍ତରାଧିକାର ।

ପୁଅର ସମ୍ପତ୍ତିରେ ମାତାଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାର — ଝିଅର ପୁଅ ଅର୍ଥାତ୍ ନାତିଙ୍କୁ ସମ୍ପତ୍ତି ଦାନ — ଅନ୍ୟ ଝିଅ ଦ୍ୱାରା ଦାନପତ୍ର ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ହସ୍ତାନ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟର ବିରୋଧରେ ମାମଲା ରୁଜୁ — ରାୟ ଦିଆଗଲା : ଉତ୍ତରାଧିକାର ଦୁଇ ଭଉଣୀଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ, ଏବଂ ଦାନପତ୍ର ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ହସ୍ତାନ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟ ବିରୋଧରେ ଆପତ୍ତି କରିଥିବା ଭଉଣୀଙ୍କୁ ସେଗୁଡିକ ବାଧ୍ୟକାରକ ନୁହେଁ, କାରଣ ଦୁଇ ଭଉଣୀ ସମାନ ଅଂଶର ଅଧିକାରୀ।

M ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ମାତା ଆର୍ କିଛି ସମ୍ପତ୍ତି ଉତ୍ତରାଧିକାର ସ୍ୱରୂପରେ ପାଇଲେ, ପରେ ସେ ସେହି ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ତାଙ୍କ ନାତି ଓ ଦୁଇ ଝିଅମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଝିଅର ପୁଅଙ୍କୁ ଦାନ କଲେ / ଇଚ୍ଛାପତ୍ରରେ ଦେଇଗଲେ । ସମ୍ପର୍କୀୟ ଆତ୍ମୀୟମାନେ ସେହି ଦାନପତ୍ରକୁ ଆପତ୍ତି କଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି କଲେ ଯେ ନାତିଙ୍କର ସମ୍ପର୍କୀୟ ଆତ୍ମୀୟମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅଗ୍ରଗଣ୍ୟ ଦାବି ଅଛି ଏବଂ ଦାନପତ୍ରଟି ବୈଧ ବୋଲି କାଏମ ରଖାଗଲା ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାଆ 1924 ମସିହାରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ R 1960 ମସିହାରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । R ଙ୍କ ଅନ୍ୟ ଝିଅ D ଏକ ମାମଲା ରଜୁ କଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ସେ ଘୋଷଣା ଚାହିଁଲେ ଯେ ସେହି ଦାନପତ୍ରଟି ଅବୈଧ ଓ ଅକାର୍ଯ୍ୟକାରୀ, ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ହସ୍ତାନ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡିକ ମଧ୍ୟ ଅବୈଧ । ଅପିଲୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଡିକ୍ରିକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲେ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଏହି ଆବେଦନ।

ଆବେଦନକାରୀ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ଯେ 1960 ରେ ଆରଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ହିନ୍ଦୁ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 14 ଅନୁସାରେ ସେ ସମ୍ପତ୍ତିର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଆଇନ

ଲାଗୁ ହେବା ପରେ ଆରଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିବାରୁ ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ମା'ଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀ 'A' ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ହୋଇଥିବାରୁ ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧା ଅଂଶ ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲେ ।

ଆବେଦନଟିର ଫଏସଲା କରି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ

ରାୟ ଦେଲେ : R କେବଳ ସୀମିତ ମାଲିକ ଥିଲେ ଏବଂ କେବଳ ତାଙ୍କ ଜୀବନ କାଳ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପତ୍ତିର ଉପଭୋଗ କରିବାର ଅଧିକାର ପାଇଥିଲେ । ତେଣୁ, R ଦ୍ୱାରା କାହାକୁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ନାତିକୁ ସମ୍ପତ୍ତି କିମ୍ବା ଇଚ୍ଛାପତ୍ରର ଦାନ କିମ୍ବା ଉପହାର ଅବୈଧ, ନିଷ୍କ୍ରିୟ ଏବଂ ଏହା ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତକ କିମ୍ବା M ର ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ଆବଦ୍ଧ କରେ ନାହିଁ । 1923 ମସିହାରେ M ଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ସମୟରେ ଉତ୍ତରାଧିକାର ଉନ୍ମୁକ୍ତ ଥିଲା । ଏମଙ୍କ ଦୁଇ ଭଉଣୀ, ରଙ୍କ ନାତି ଥିବା ଆବେଦନକାରୀ ସହିତ ରକ୍ତସମ୍ପର୍କରେ ଅଧିକ ନିକଟ ଥିଲେ । ଯଦିଓ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସହୋଦର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଅଧିକାରକୁ ଶିବ ଦାସ ବନାମ ନନ୍ଦ ଲାଲ, ଏ. ଆଇ. ଆର. (1932) ଲାହୋର 361 ମାମଲାରେ ଦୁଇ ଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ, *କିନ୍ତୁ ଏହା ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଅଧିକାର ଉପରେ* କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ପକାଉନାହିଁ, କାରଣ M ଙ୍କ ଦୁଇ ଭଉଣୀ ତାଙ୍କ ଭାଇ M ଛାଡ଼ିଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଅଧିକାରୀ ଥିଲେ । ସେହିପରି, ଦୁଇଜଣେ M ଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ସମାନ ଅଂଶରେ ଉତ୍ତରାଧିକାର ପାଇବାକୁ ଯୋଗ୍ୟ । ଉତ୍ତରଦାତା ଏବଂ ତାଙ୍କର ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧିମାନେ M ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବଂଚିତ ଅଧା ସମ୍ପତ୍ତିର ହକଦାର ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ ଅଥବା ତାଙ୍କ ଦାନରେ ଅଥବା ଆବେଦନକାରୀ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପନ୍ନ ସମ୍ପତ୍ତିର ହସ୍ତାନ୍ତର ଅସିଦ୍ଧ, ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ବାନ୍ଧି ନଥାଏ ।

2. ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଡିକ୍ରି ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହାକୁ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଅଧିକାର ଘୋଷଣା କରୁଥିବା ଏକ ପ୍ରାଥମିକ ଡିକ୍ରି ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରେ । ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ ହେଲେ, ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ମାମଲାରେ ପରୋକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରି ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଡିକ୍ରି ଜାରି କରିବେ । ଯଦି ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଅର୍ଦ୍ଧେ ଅଂଶରୁ ଅଧିକ ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ତାଙ୍କ ଅଂଶରେ ବଣ୍ଟିତ ସେହି ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଖରିଦଦାରଙ୍କ ହାତରୁ ଦାଖଲ ଫେରସ୍ତ ନେବାକୁ ଏବଂ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ସୁବିଧା ସହିତ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତି କରିବାକୁ ଅଧିକାରୀ ହେବେ । ତେବେ ବିକ୍ରୟ କରାଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଭାଗରେ ଅଧା ଭାଗ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଣ୍ଟନ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 606/1978.

ନିୟମିତ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 295/1968 ରେ ପଞ୍ଜାବ ଏବଂ ହରିୟାଣା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର 14.2.78 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଭି. ସି. ମହାଜନ ଏବଂ ସୁଶ୍ରୀ ଏସ୍. ଜନାନୀ ।

ଏସ୍. ଏମ୍. ଆଶ୍ୱରୀ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା:

ଏହି ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆଧାରିତ ଆବେଦନଟି, ପଞ୍ଜାବ ଓ ହରିୟାଣା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଏକକ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 14.2.78 ତାରିଖରେ RSA 295/68 ମାମଲାରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ରାୟରୁ ଉଦ୍ଭବିତ ହୋଇଛି । ଏହି ସମ୍ପତ୍ତି ଜଣେ ମେଲା ରାମଙ୍କର ଯିଏକି ନିଜ ମା' ରାଧାଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯାଇଛନ୍ତି । ମାମଲା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେଉଛି:-

(a) ଉତ୍ତର ଦିଗରେ ଆବଦ୍ଧ ଗୋଟିଏ ପକ୍କା 2 ଏବଂ 3 ମହଲା ବିଶିଷ୍ଟ ଘର: ଦକ୍ଷିଣରେ ବୀର ଭରଙ୍କ ପୂର୍ବରୁ ଅବଂଶୀ ରାମଙ୍କ ଦୋକାନ: ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ନାନକ ସିଂହଙ୍କ ଖୋଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ: ପଶ୍ଚିମରେ ନାନକ ସିଂହଙ୍କ ଘର: ABCDEFG ଅକ୍ଷର ଦ୍ୱାରା ମାନଚିତ୍ରରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା କୁଚା ସର୍ବସ୍ତ ଏବଂ ହରନାମ ସିଂହ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଘର, ଯାହା କହ୍ନୁୱାନ, ତେ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଗୁରଦାସପୁରରେ ଅବସ୍ଥିତ ।

(b) ବାରଣ୍ଡା ଏବଂ ଥାରା ସହିତ ଗୋଟିଏ ପକ୍କା ଦୋକାନ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପରିସୀମା ମଧ୍ୟରେ ରହିଛି:-

ଉତ୍ତରରେ: ମୁଖ୍ୟ ରାସ୍ତା, ଦକ୍ଷିଣରେ: ପୂର୍ବରେ ସୋହନଲାଲଙ୍କ ଦୋକାନ (ପୂର୍ବରୁ ଲାଲସିଂହଙ୍କ ଥିଲା) ପଶ୍ଚିମରେ ଶ୍ରୀ ମୁକ୍ତ ରାଜଙ୍କ ଦୋକାନ (ପୂର୍ବରୁ ମୋହନଲାଲଙ୍କ ଥିଲା) ଶ୍ରୀ ଦୁର୍ଗା ଦାସଙ୍କ ହୁକୁମ ଚାନ୍ଦଙ୍କ ଦୋକାନ ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ଏଠାରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ମାନଚିତ୍ରରେ ABCD ଅକ୍ଷରରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା,ଏହା ଗ୍ରାମ କାହ୍ନୁୱାନ, ତହସିଲ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଗୁରଦାସପୁରରେ ଅବସ୍ଥିତ ।

(c) ଉତ୍ତର ଦିଗରେ ଗୋଟିଏ ପକ୍କା ଦୋକାନ: ଦକ୍ଷିଣରେ ଥାରା ଅଟ୍ଟାଳିକା: ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ମୁଖ୍ୟ ରାସ୍ତା: ଚଜ୍ଜୁ ରାମଙ୍କ ଦୋକାନ ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ନନ୍ଦ ଲାଲ, ପଶ୍ଚିମରେ ଥିଲା: ଗାଁ କାନୁଆନ, ତହସିଲ ଓ ଜିଲ୍ଲା ଗୁରଦାସପୁରରେ ଅବସ୍ଥିତ ବିଶନଦାସଙ୍କ ପୂର୍ବତନ ଦୋକାନ, ବର୍ତ୍ତମାନ ସପ୍ରାଲୀଙ୍କ ଦୋକାନ ।

(d) 1959-60 ପାଇଁ ଜମାବାନ୍ଦୀରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପରି ଚାକ ୟାକୁବ ଗାଁରେ ଅବସ୍ଥିତ 123 କେନାଲ 15 ମାର୍ଲା ଜମି, ଯାହା କପି ଏଠାରେ ଦାଖଲ ହୋଇଛି; ଖାତା ସଂଖ୍ୟା 1, 2, 13, 19, 16, 3, 4, 8, 7, 18, 11, 12, 119, 120, 122, 111, 125, 124, 123, 116, 117, ଖତିଆନ ସଂଖ୍ୟା 1, 2, 14, 20, 19, 4, 5, 9, 8, 19, 12, 13, 124, 125, 127, 116, 130, 12 19 କିଲା ସଂଖ୍ୟା 20/2 ରେକ୍ଟାଙ୍ଗଲ ସଂଖ୍ୟା 40 କିଲା ସଂଖ୍ୟା 20 ରେକ୍ଟାଙ୍ଗଲ ନିଲ୍ କିଲା ସଂଖ୍ୟା 3 /3 ରେକ୍ଟାଙ୍ଗଲ ସଂଖ୍ୟା 4, କିଲା ସଂଖ୍ୟା 17, 24, 25, ରେକ୍ଟାଙ୍ଗଲ ସଂଖ୍ୟା 20 କିଲା ସଂଖ୍ୟା 20 କିଲା ସଂଖ୍ୟା 15/3, ରେକ୍ଟାଙ୍ଗଲ ସଂଖ୍ୟା 30 କିଲ୍ଲା ନମ୍ବର 1/3 ରେକ୍ଟାଙ୍ଗଲ ସଂଖ୍ୟା 19 କିଲା ସଂଖ୍ୟା 11/1, ରେକ୍ଟାଙ୍ଗଲ ସଂଖ୍ୟା 20, କିଲା ସଂଖ୍ୟା 15/4 ରେକ୍ଟାଙ୍ଗଲ ସଂଖ୍ୟା 30 କିଲା ସଂଖ୍ୟା 1/2, 11/2, 1/3 ରେକ୍ଟାଙ୍ଗଲ ସଂଖ୍ୟା 41, କିଲା ସଂଖ୍ୟା 6/2, ରେକ୍ଟାଙ୍ଗଲ ସଂଖ୍ୟା 20, କିଲା ସଂଖ୍ୟା 13/2, 14/1, 17/4, 18/4, ରେକ୍ଟାଙ୍ଗଲ ସଂଖ୍ୟା 20 କିଲ୍ଲା ନମ୍ବର 13/1, ଖସରା ସଂଖ୍ୟା 118, 1015, 430, 743, 881, ଜମାବନ୍ଦୀ 1959-60 ରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିବା ଚାକ ୟାକୁବ ତହସିଲ ଗୁରୁଦାସପୁର ଗାଁରେ ଅବସ୍ଥିତ ।

(e) ଜମିର ମାପ 27 କନାଲ 9 ମାର୍ଲାସ ଖାତା ସଂଖ୍ୟା 6,18, ଖତୌନୀ ସଂଖ୍ୟା 12,39 ରେକ୍ଟାଙ୍ଗଲ ସଂଖ୍ୟା 24 କିଲ୍ଲା ସଂଖ୍ୟା 15,16,5,6, ଗ୍ରାମ ଦାୱାଲ, ତହସିଲ ଏବଂ ଜିଲ୍ଲା ଗୁରୁଦାସପୁରରେ ଅବସ୍ଥିତ। ଯାହାକି 1959-60 ଜମାବନ୍ଦିରେ ପ୍ରବେଶ ହୋଇଛି ।

ରାଧା, 28 ଫେବୃଆରୀ 1922ର ଏକ ଦାନ ଦସ୍ତାବିଜରେ ସମ୍ପତ୍ତିର ପ୍ରଥମ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଓ ତୃତୀୟ ବସ୍ତୁକୁ ତାଙ୍କର ନାତି ଶିବ ଦାସଙ୍କୁ ଦାନ କରିଥିଲେ ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ଆବେଦନକାରୀ ହେଉଛନ୍ତି ଦୁର୍ଗାଦେବୀଙ୍କ ପୁଅ, ଯିଏ ରାଧାଙ୍କ ଦୁଇ ଝିଅମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ । ସେ ମଧ୍ୟ ବସ୍ତୁ ନମ୍ବର 4 କୁ ଇଚ୍ଛାପତ୍ର Ex. D-2 ଦ୍ୱାରା ବିତରଣ କରିଥିଲେ । ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ଯେ, ଏହି ଦାନକୁ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ, ଯାହା ଲାହୋର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଦୁଇ ଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଦ୍ୱାରା *ଶିବ ଦାସ* ବନାମ *ନନ୍ଦ ଲାଲ,* ଏ. ଆଇ. ଆର. (1932) ଲାହୋର 361 ମାମଲାରେ *ନିର୍ଣ୍ଣୟର ବିଷୟ* ଥିଲା

। ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦେଲା ଯେ, ରାଧାଙ୍କ ନାତିଙ୍କର ପୁନରାଧିକାରୀ ଭାବେ ସମ୍ପର୍କୀୟମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରାଥମିକ ଅଧିକାର ଥିଲା । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, 1929 ର ପଞ୍ଜାବ ଅଧିନିୟମ ସଂଖ୍ୟା 2 ନିୟମାବଳୀ ଅନୁସାରେ, ତାଙ୍କ ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ଦାନକୁ ବୈଧ ବୋଲି ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା ।

ଏହା ଜଣାପଡ଼ିବ ଯେ ଶିବ ଦାସଙ୍କ ମାଆ 1924 ମସିହାରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । 1960 ମସିହା ଡିସେମ୍ବର 21 ତାରିଖରେ ରାଧାଙ୍କ ଦେହାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ରାଧାଙ୍କ ଅନ୍ୟ ଝିଅ ଦେବକୀ ଦେବୀ, 12 ମାର୍ଚ୍ଚ 1965 ରେ ଏକ ଘୋଷଣା ମାମଲା ରୁଜୁ କଲେ ଯେ, 28 ଫେବୃଆରୀ 1922 ର ଦାନପତ୍ର ଅବୈଧ ଓ ଅକାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଥିଲା; ଏବଂ ଶିବ ଦାସ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରୟ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟକାରକ ନୁହେଁ । ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ 1967 ରେ ଏହି ମକଦ୍ଦମାର ବିଚାରାଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଆବେଦନରେ, ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ବିଚାରପତି, 3.2.68 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ବିଚାରାଦେଶ ଦ୍ୱାରା, ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ବିଚାରାଦେଶକୁ ଦୃଢ଼ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ ଏବଂ ଦେବକୀ ଦେବୀଙ୍କ ଉଭୟ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଥିଲେ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନ ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ହାଜର ହୋଇଥିବା ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ଏସ୍. ଏମ୍. ଆଶ୍ୱରୀ ଏକ ପ୍ରାଥମିକ ଆପତ୍ତି ଉଠାଇଥିଲେ ଯେ ଦେବକୀ ଦେବୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମକଦ୍ଦମା ସମାପ୍ତ ହୋଇଛି ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଏହି ମକଦ୍ଦମା ସେହି ଆଧାରରେ ଖାରଜ ହୋଇଯାଇଛି । ଆମେ ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ମନେ କରୁନାହୁଁ । ନଥିରୁ ଏହା ଏବେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ 4.1.78 ରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନର ଶୁଣାଣି କରିଥିଲେ ଏବଂ 14.2.78 ରେ ରାୟ ଦେଇଥିଲେ । ଇତି ମଧ୍ୟରେ 1978 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ମାସରେ ଦେବକୀ ଦେବୀଙ୍କ ଦେହାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଅଦାଲତରେ 13.3.78 ରେ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ଏକମାତ୍ର ପ୍ରଶ୍ନ ହେବ ଯେ ଆବେଦନଟି ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଦାଖଲ ହୋଇଥିଲା କି ନାହିଁ । ଏହା ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନ ଯେ ଯେତେବେଳେ ପକ୍ଷମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରନ୍ତି, ରାୟ ଘୋଷଣା ପୂର୍ବରୁ ଆବେଦନ ଶୁଣାଣି ପରେ, ବ୍ୟଥିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ମୃତ ଆବେଦନକାରୀ କିମ୍ବା ପ୍ରତିବାଦୀଙ୍କ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ନଥିରେ ଆଣିବା ପାଇଁ CPC ର ଆଦେଶ 22 ନିୟମ 3 କିମ୍ବା 4 ଅନୁସାରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ । ମୃତ ପକ୍ଷର ଆଇନଗତ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନେ ମୃତ ଉତ୍ତରଦାତା/ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିବା ପାଇଁ, ରାୟ

ବିରୋଧରେ ଦାଏର ହୋଇଥିବା ଆବେଦନରେ ନିଜ ନାମରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ । ଯଦିଓ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଆବେଦନରେ ଦେବକୀ ଦେବୀଙ୍କ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ପକ୍ଷର ଉତ୍ତରଦାତା ଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିନଥିଲେ, ଯେହେତୁ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦେବକୀ ଦେବୀଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭାବରେ ନଥିରେ ଆଣିବା ପାଇଁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଏକ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏପ୍ରିଲ୍ 6,1979 ରେ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବାରେ ଯାହା ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ତ୍ରୁଟି ଦେଖାଦେଇଥିଲା, ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦ୍ୱାରା ତାହା ଦୂର ହୋଇଗଲା । ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ସମାପ୍ତର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁନାହିଁ । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଏହି ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଓ ପରିସ୍ଥିତିର ପ୍ରକାଶରେ ଆବେଦନଟି ଯଥାବଧିଭାବେ ଦାଏର କରାଯାଇଥିଲା ।

ଶ୍ରୀ ଭି.କେ. ମହାଜନ, ବରିଷ୍ଠ ଓକିଲ, ଯେହେତୁ ରାଧା 21.12.60 ରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ, ହିନ୍ଦୁ ଉତ୍ତରାଧିକାର ଅଧିନିୟମ, 1956 ର ଧାରା 14 (ସଂକ୍ଷିପ୍ତରେ, 'ଏହି ଅଧିନିୟମ') ଅନୁଯାୟୀ, ସେ ସମ୍ପତ୍ତିର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକ ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ଅଧିନିୟମ ଲାଗୁ ହେବା ପରେ ଶିବ ଦାସଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିବାରୁ ସେ ତାଙ୍କ ମା'ଙ୍କ 'ଏ' ଶ୍ରେଣୀର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ତେଣୁ ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧା ଅଂଶ ପାଇବାକୁ ସେ ହକଦାର । ଏହି ଯୁକ୍ତି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଠିକ୍ ନୁହେଁ । ଏଥିରୁ ଜଣାପଡୁଛି ଯେ, ଯେତେବେଳେ ଏହି ଆଇନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା, ସେତେବେଳେ ସମ୍ପତ୍ତିର ମାଲିକାନା ତାଙ୍କ ପାଖରେ ନଥିଲା । ତେଣୁ ଅଧିନିୟମ ଧାରା 14 (1) ଲାଗୁ ହୋଇନାହିଁ ଏବଂ ସେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଲିକ ହୋଇନାହାନ୍ତି । ଯେହେତୁ ସେ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଭାବେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିନଥିଲେ, ତେଣୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 15 ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏବେ ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି, ଦେବକୀ ଦେବୀ ଶିବ ଦାସଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ରାଧା ଦେଇଥିବା ଦାନ ଓ ଉତ୍ତରାଧିକାରକୁ ଆପତ୍ତି କରିବାର ଅଧିକାର ରଖିଛନ୍ତି କି ? ଏହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ ରାଧା କେବଳ ସୀମିତ ମାଲିକ ଏବଂ କେବଳ ତାଙ୍କ ଜୀବନକାଳ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପତ୍ତି ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ହକଦାର । ତେଣୁ, ରାଧାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ନାତିକୁ ମଧ୍ୟ କାହାକୁ ସମ୍ପତ୍ତିର କୌଣସି ଦାନ କିମ୍ବା ଦାନ କିମ୍ବା ଇଚ୍ଛାପତ୍ର ଅବୈଧ, ନିଷ୍କ୍ରିୟ ଏବଂ ଏହା ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତକ କିମ୍ବା ମେଲା ରାମଙ୍କ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ଆବଦ୍ଧ କରେ ନାହିଁ । 1923 ମସିହାରେ ମେଲା ରାମଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଉତ୍ତରାଧିକାର ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇଥିଲା । ଦୁର୍ଗା ଦେବୀ ଏବଂ ଦେବକୀ ଦେବୀ ହେଉଛନ୍ତି ମେଲା ରାମଙ୍କ ଭଉଣୀ । ତେଣୁ, ସେମାନେ ରାଧାଙ୍କ ନାତି ଶିବ ଦାସଙ୍କ ନିକଟତର ଅଟନ୍ତି । ଯଦିଓ ଖଣ୍ଡପୀଠ *ଶିବ ଦାସ* ବନାମ *ନନ୍ଦ ଲାଲ୍* (ଉପରୋକ୍ତ)

ମାମଲାରେ ଶିବ ଦାସଙ୍କ ବନ୍ଧକ ଅଧିକାରକୁ ବଜାୟ ରଖିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଏହାର ଦେବକୀ ଦେବୀଙ୍କ ଅଧିକାର ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ନାହିଁ, କାରଣ ଦୁର୍ଗା ଦେବୀ ଏବଂ ଦେବକୀ ଦେବୀ ସେମାନଙ୍କ ଭାଇ ମେଲା ରାମଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଛାଡ଼ି ଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିରେ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି। ତା 'ପରେ ଉଭୟ ସମାନ ପରିମାଣରେ ମେଲା ରାମଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିର ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ହେବାକୁ ହକଦାର। ଦେବକୀ ଦେବୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଇନଗତ ପ୍ରତିନିଧିମାନେ ମେଲା ରାମଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଛାଡ଼ି ଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିର ଅଧା ପାଇବାକୁ ହକ୍ଦାର ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ରାଧାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାପତ୍ର ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଦାନ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ଶିବ ଦାସଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପନ୍ନ ସତ୍ତ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ହସ୍ତାନ୍ତର ଅବୈଧ, ନିଷ୍କ୍ରିୟ ଏବଂ ଆବେଦନରେ ଦେବକୀ ଦେବୀ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟକ ରଖନ୍ତି ନାହିଁ।

ତଦନୁସାରେ ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ବିଚାରଦେଶକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଏହାକୁ ପକ୍ଷମାନଙ୍କର ଅଧିକାର ଘୋଷଣା କରୁଥିବା ପ୍ରାଥମିକ ରାୟ ଭାବରେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରେ। ଯଦି ଦରଖାସ୍ତ ହେଲା, ସେହି ବିଷୟରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ି ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ରାୟ ପାରିତ କରିବେ । ଯଦି ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଅଧାରୁ ଅଧିକ ସମ୍ପତ୍ତି ବିକ୍ରୟ ହୋଇଯାଏ, ତେବେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଅଂଶରେ ବଣ୍ଟା ଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ କ୍ରୟକାରୀଙ୍କଠାରୁ ଲାଭ ସହିତ ପୁନଃ ହାସଲ କରିବାର ଅଧିକାର ପାଇବେ। ତେବେ ବିକ୍ରୟ କରାଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତିକୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଭାଗରେ ଅଧା ଭାଗ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବଣ୍ଟନ କରାଯିବା ଉଚିତ।

ତଦନୁସାରେ ଆବେଦନଟିର ଫଏସଲା କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ପକ୍ଷମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି।

ଜି. ଏନ୍.   ଆବେଦନ ଫଏସଲା ହେଲା

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ଅନୁବାଦିକା:
ତପସ୍ୱିନୀ ବିଶ୍ୱାଳ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ,
କଟକ ।